

1 marca - Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

**Tego dnia w 1951 r. wykonany został wyrok śmierci na kierownictwie IV Komendy
Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”**

ŻOŁNIERZE NIEZŁOMNI - WYKLĘCI

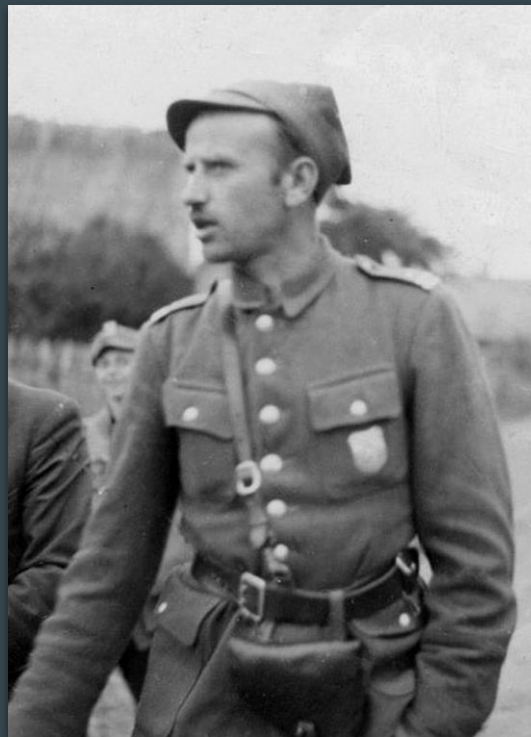
„Żołnierze Wyklęci” to uczestnicy polskiego zbrojnego podziemia niepodległościowego, którzy brali udział w wojnie obronnej w 1939 r., a następnie działali w formacjach, które później zostały scalone w ramach AK lub w innych organizacjach. Żołnierze kontynuowali walkę po rozpoczęciu tzw. drugiej okupacji sowieckiej. Liczbę członków wszystkich organizacji i grup konspiracyjnych szacuje się na **120–180 tysięcy** osób.

Żołnierze 5 Wileńskiej Brygady AK.

MJR Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” 1910-1951

Dowódca 5 Brygady Wileńskiej AK, jeden z najwybitniejszych dowódców partyzanckich polskiego podziemia niepodległościowego. Walczył na Wileńszczyźnie, Białostocczyźnie, w Borach Tucholskich i na Pomorzu. Od marca 1947 r. przeszedł do konspiracji. Został aresztowany przez UB 30 VI 1948 r. i 2 XI 1950 r. skazany przez WSR w Warszawie na 18-krotną karę śmierci. Zamordowano go w więzieniu mokotowskim 8 II 1951 r. |

Jan Borysewicz „Kryśia”

1913-1945

W 1943 r. zaczął organizować oddział partyzantów. Najpierw działał on w Batalionie „Zaniemeńskim” rtm. Józefa Świdry „Lecha”, by potem znów być samodzielny. Był zaczątkiem II Batalionu 77. pp Armii Krajowej. W lipcu 1944 r. rozpoczęła się operacja Ostra Brama, której celem było wyzwolenie Wilna spod okupacji niemieckiej. Kryśia zginął 21 stycznia 1945 r. - jego oddział wpadł w zasadzkę. On sam poległ podczas walki. Jego szczątki, a także innych dwóch Żołnierzy Wyklętych, komuniści mieli wrzucić do studni, razem z granatami i pociskiem moździerzowym.

MJR Jan Tabortowski „Bruzda” 1906-1954

Jan Tabortowski podczas walk we wrześniu 1939 r. został ranny. W 1940 uciekł ze szpitala i przeszedł do konspiracji. Był jednym z dowódców AK w Łomżyńskim znajdującym się pod sowiecką okupacją, a potem Suwalskim. Po II wojnie światowej kontynuował walkę z sowietami i ich polskojęzycznymi kolaborantami w ramach podziemia antykomunistycznego. W 1947 r. korzystając z amnestii ujawnił się i podjął studia w Warszawie. Zagrożony aresztowaniem w 1948 r. ponownie przeszedł do konspiracji. Poległ 23 sierpnia. Komuniści ukryli jego ciało. Do dziś nie odnaleziono mogiły bohatera.

PPOR. Anatol Radziwonik „Olech” 1916-1949

Od 1944 r. był żołnierzem oddziału partyzanckiego. Jego pododdział uczestniczył w licznych starciach z okupantem niemieckim i organizowanych na niego zasadzkach. Toczył liczne walki z oddziałami NKWD. Postanowił pozostać na ziemiach utraconych i nie wyjechał do pojałtańskiej Polski, choć postąpiła tak część jego podkomendnych. Od maja 1945 r. nie tylko dowodził oddziałem, ale też był komendantem Obwodu Szczuczyn–Lida. „Olech”. Poległ 12 V 1949 r. koło wsi Rakowszczyzna, w okolicach Wołkowyska, w obławie NKWD. Pochowany w nieznanym miejscu. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

KPT. Stanisław Sojczyński „Warszyc” 1910-1947

W latach trzydziestych pracował jako nauczyciel szkoły powszechnej. Chociaż rozbrojony przez Sowietów, uniknął niewoli. W sierpniu 1943 r. kierował akcją przeciwko niemieckiemu okupantowi w Radomsku. W ramach odtwarzania sił zbrojnych został dowódcą 1. Batalionu 27. pp AK. Po powrocie kontynuował aktywność konspiracyjną. W kwietniu 1945 r. rozpoczął działania, które doprowadziły do powstania organizacji o nazwie Konspiracyjne Wojsko Polskie. 27 VI 1946 r. UB aresztował Sojczyńskiego w Częstochowie. 17 XII 1946 r. 19 II 1947 r. został rozstrzelany w więzieniu w Łodzi wraz ze swoimi pięcioma podkomendnymi. Pochowany w nieznanym miejscu.

KPT. Kazimierz Kamieński „Huzar” 1919-1953

Wykonał kilkadziesiąt akcji przeciw UBP, KBW, NKWD i ich agenturze. Za męstwo i zasługi został odznaczony Krzyżem Walecznych. Sądzony razem z sześcioma współtowarzysza mi w procesie pokazowym w Łapach. 26 III 1953 r. WSR w Białymstoku skazał go na trzynastokrotną karę śmierci. 11 X 1953 r. został rozstrzelany w więzieniu w Białymstoku. Pochowano go w nieznanym miejscu..

St. Sierż. Mieczysław Dziemieszkiewicz „Rój” 1925-1951

Był to dowódca oddziałów partyzantki NZW na północnym Mazowszu. Został zadenuncjowany przez agentkę, którą UB miało w jego oddziale. Poległ, próbując wydostać się z okrążenia.

Por. Franciszek Jaskulski „Zagończyk” 1914-1947

Był dowódcą i twórcą podporządkowanego „WiN” Związku Zbrojnej Konspiracji walczącego na ziemi radomskiej, łódzkiej i kieleckiej. Po aresztowaniu został skazany na karę śmierci i zamordowany.

PPŁK Stanisław Kasznica „Maszkowski” 1908-1948

Był ostatnim komendantem głównym NSZ. Na przełomie 1946 i 1947 r. podporządkował tę organizację NZW. Działał na ziemi częstochowskiej i na Ziemiach Zachodnich. Został aresztowany, poddany brutalnemu śledztwu, skazany na czterokrotną karę śmierci i zamordowany.

Kpt. Henryk Flame „Bartek” 1918-1947

Był organizatorem i dowódcą oddziałów antykomunistycznego podziemia NSZ na Podbeskidziu i Żywiecczyźnie. Ujawnił się w amnestii w 1947 r. Został zastrzelony przez funkcjonariusza milicji (postępowanie wobec mordercy umorzono).

Mjr Hieronim Dekutowski „Zapora” 1918-1949

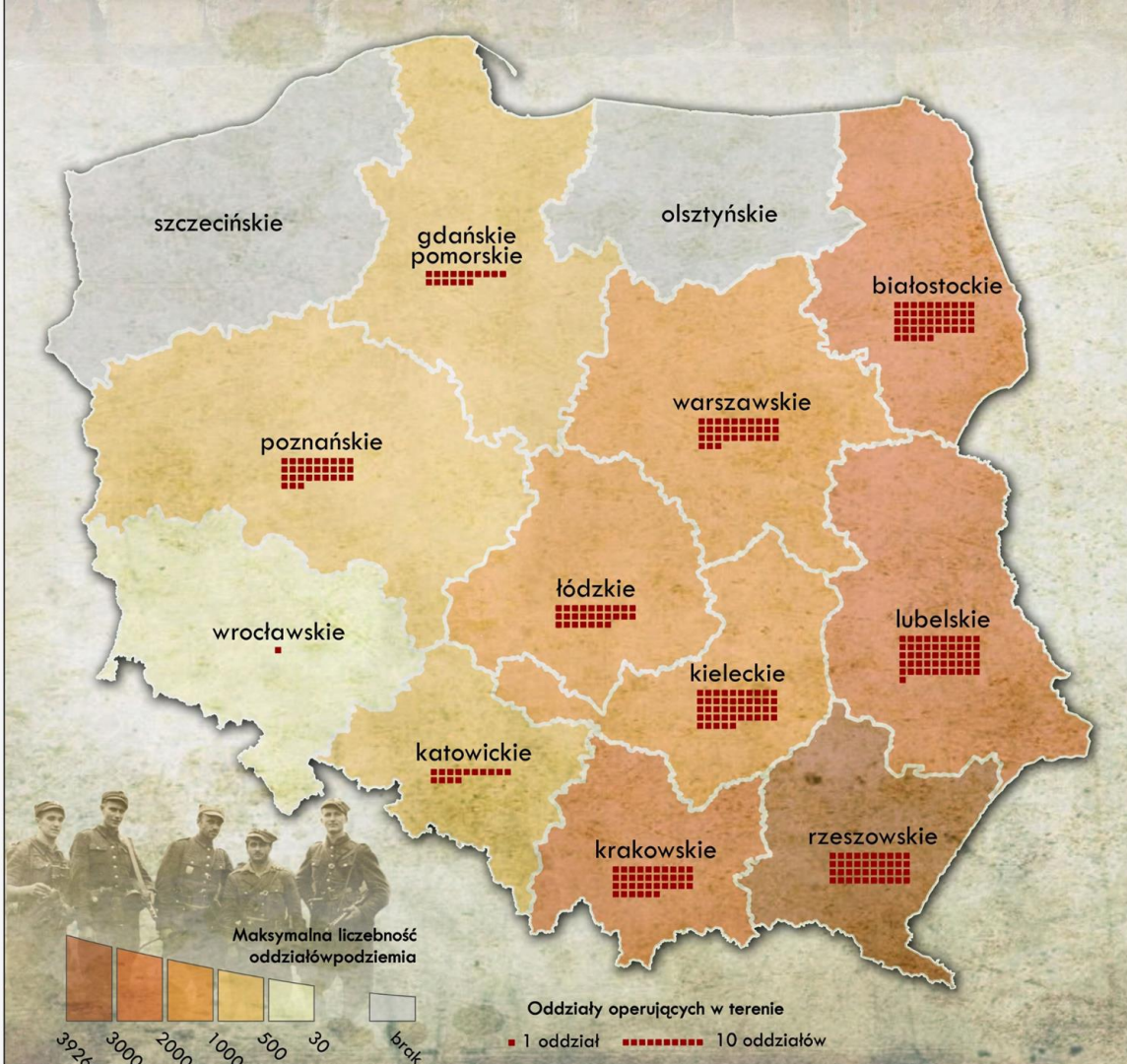
Od 1945 r. był komendantem oddziałów partyzanckich DSZ, a następnie „WiN” na Lubelszczyźnie. Dowodził wielu akcjom w Lubelskiem, Rzeszowskiem i Kieleckiem. Ujawnił się w 1947 . Został zatrzymany w czasie próby przedostania się na Zachód. Po okrutnym śledztwie został skazany na siedmiokrotną karę śmierci i zamordowany.

Sierż. Józef Franczak „Lalek”/„Laluś” 1918-1963

Był żołnierzem AK. W 1944 r. został wcielony do ludowego Wojska Polskiego, z którego zdezerterował. Walczył na Lubelszczyźnie, m.in. w oddziale mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”. Od 1949 zaczął się samotnie ukrywać, korzystając z pomocy okolicznej ludności. Zginął podczas próby wydostania się z obławy 21 października 1963. Data jego śmierci jest uznawana za symboliczne zakończenie zbrojnego oporu przeciw komunistycznej władzy.

Maksymalna liczebność podziemia w 1945 r.

Maksymalna liczebność podziemia w latach 1946-1947

Maksymalna liczebność podziemia w latach 1947-1950